

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto s prilogo »Domači Prijatelj« 2 goldinarja. — Priloga izhaja 10. in 30. dan v mesecu.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Leto XVI.

V Celovcu, 30. avgusta 1897.

Štev. 24.

Rojaki! Hajd na vseslovenski shod!

Že v prejšnjih številkah smo obširneje pojasnili nujno potrebo in veliki pomen vseslovenskega shoda, katerega skličejo v belo Ljubljano voditelji naši, državni poslanci. Naj danes navedemo še lepe besede, ktere je o tej zadevi napisal zadnji „Primorski List“:

„Vsak narod ima svoje težnje, vsak narod ima svoj smoter, v čegar dosego deluje z vsemi svojimi močmi. In ta smoter si stavi vsak narod na podlagi pravic, za ktere mu jamči sam državni zakonik. Ako ima sploh kak narod kake težnje, tedaj jih ima po vsej pravici največ slovenski narod sam, kateri živi, žal, do zdaj v samih težnjah. On toži še vedno, in žal do zdaj brezuspešno po pravicah, ki mu pripadajo po naravnih in državnih zakonih. Dolgo se je boril naš narod v dosego zajamčenih mu pravic in v lastno osvobodjenje od tujega nasilstva, da, zaman so bili do zdaj po večini vsi njegovi napor; vendar, čast njegovi vstrajnosti, do zdaj ni še obupal, marveč še vedno upa, da mu napoči doba srečnejše prihodnosti, ktero izroča pravični izvršitvi priznanih mu pravic po njegovih verno udanih mu poslancih.

Da, poslanci in voditelji naroda sami so pozvani v to, da delujejo v boljšo narodovo prihodnost, da iznebijo narod z izpolnitvijo njegovih teženj težjih ga. In da uzre narod že enkrat uresničene svoje težnje, zato se sedaj zateka k — vseslovenskemu shodu, kateri mu bodi v rešitev in osrečenje. Narod hoče povodom tega shoda izraziti po svojih zastopnikih in prvobornih svojih mnenje in prepričanje o sedanjem vladnem sistemu, ter izjaviti svojim prvakom načela, katerih naj se drže v svojem nadaljnjem delovanju. Razkriti jim hoče svoje rane in svoje potrebe, ktere naj zacelejo in katerim naj kar najhitreje opomorejo.

Vsakdo, ki je pozvan v življenje, ima tudi pravico do življenja, do obstanka. Slovenski narod je tudi pozvan v zgodovinsko življenje, zato je mu bodi zajamčeno tudi mesto v svetovni zgodovini. Ali kdor je pozvan v življenje, noče samo življenjsko hirati in mreti, ampak hoče res živeti in sicer častno živeti. In to hoče naš narod, v priborenje

takega častnega obstanka hoče delovati s svojimi poslanci, v to bodi sklican tudi — vseslovenski shod.“

Iz navedenega je jasno, kako potreben nam je napovedani shod, kako potrebno je, da se ga tudi koroški Slovenci v prav velikem številu udeležimo. Gg. župniki in narodni župani bodo dobili posebna vabila na shod. Drugi rodoljubi, ki se želijo važnega zborovanja udeležiti, kakor tudi oni povabljeni, ki pojdejo na shod v Ljubljano, naj blagovolijo to čim preje naznaniti uredništvu „Mir“-a, da pravočasno izvemo število udeležencev. Shod bode **zaupen**, in zato se bodejo glasila vabila in vstopnice na imena vabljenec. Za te se je torej treba ob pravem času oglasiti. Prosimo pa cenjene rodoljube, naj blagovoljno poskrbijo, da bode naša dežela na shodu prav častno zastopana! Slovenski narod na Koroškem ima mnogo potreb, mnogo teženj; zato naj pošlje tudi prav mnogo zastopnikov k vseslovenskemu shodu.

Ganimo se torej, rojaki, ne držimo križem rok v prevažnem trenutku, ko se takorekoč odločuje naša usoda. Nasprotniki nam, kakor kaže pisava njihovih listov, zanikujejo naš obstanek; žlasti na Koroškem nočejo priznati, da tu še prebiva znatno število Slovencev. Pokažimo s tem, da se prav mnogobrojno podamo na vseslovenski shod v Ljubljano, da še živimo, da hočemo še nadalje živeti in se vedno odločno potegovati za svoje pravice!

Na delo tedaj! Pripravite se na pot v belo Ljubljano, da se tam navdušimo za svojo sveto stvar, za mili svoj narod slovenski! Naj se rodoljubi pravočasno dogovoré o skupni poti, ker bode mnogim kazalo, iti čez Ljubelj ali Jezerski Vrh itd.

Kakor smo zgoraj poudarjali, ima vseslovenski shod biti velikega pomena za slovenski narod. In ker je, — kakor piše „P. L.“ — od usode posameznih narodov odvisna i usoda države, zato bo ta shod tudi važnega pomena za našo slavno Avstrijo. Vsi oni tedaj, katerim je na srcu sreča slovenskega naroda in usoda slavne Avstrije, naj se udeležé tega shoda. — Vsakdo, ki je napaden, se mora braniti, da se ohrani, ker mora vsakemu biti lastni obstoj vendar najljubši. Le s tem, da častno obstoja, zamore i ostalim opomoči.

Slovenski narod, i ti hočeš obstojati, hočeš častno obstojati, zato se pa gani in brani, da te ne zatró tuji naval. V obilnem številu priteci in

prideri torej v Ljubljano k vseslovenskemu shodu, govóri, prosi in zahtevaj po svojih poslancih to, kar ti gre in pripada po božjih, naravnih in državnih zakonih!!

Opomba. Dan shoda se udeležencem pravočasno naznani. Prosimo, da se udeleži kolikor mogoče veliko število koroških Slovencev shoda. Mnogim bode kazalo hoditi peš preko planin; naj se o tem dogovoré rodoljubi posameznih krajev. Udeleženci shoda se naj oglašé za vstopnice takoj pri uredništvu „Mir“-a, ki daje vsa potrebna pojasnila. Nazaj gredé napravimo koroški Slovenci lahko skupno romanje na slovečo božjo pot Brezje!

Dopisi prijateljev.

Kronski darovi za velikovsko šolo. Pri pogrebščini v Ukvalih zbranih 16 č. gg. duhovnikov nabralo je 44 kron. Prisrčna hvala nabiratelju in darovalcem!

Od nekod. (Se nekaj o šolah.) V zadnji številki „Mir“-a piše g. dopisnik iz Celovca, da se je letos oglasilo precejšnje število slovenskih fantov za latinske šole v Celovcu. Zares vesel pojav! Toda, ne samo premajhno število dijakov je krivo, „da nam nedostaje olikancev v vseh krogih,“ temveč tudi žalostna resnica, da se mnogo slovenskih fantov navzame na srednjih šolah tujega, nemškega duha. Znano mi je iz lastne izkušnje — čul sem od prijateljev — da je bil večkrat kak dijak, rodом Slovenec, vpisan za Nemca vsled nevednosti ali malomarnosti starišev ali drugih odločujočih oseb. Tak je itak izgubljen za nas. Zató naj skrbé stariši ali druge vplivne osebe, da bo vsak slovenski deček pri vsprejemu vpisan za Slovence. Mnogo nevarnosti pa čakajo slovenske dijake tudi po vsprejemu. Povsod prežé ná-nj njegovi nemški ali ponemčeni kolegi, sosebno iz višjih razredov, da privabijo Slovence na svojo stran in mu izrujejo iz srca ljubezen do materinskega jezika. Včasí smešijo njegovo govorico, včasí se rogajo majhnemu številu Slovencev, včasí se mu laskajo in se delajo najboljši prijatelje. Ali ni treba včasí tudi ktero požreti od višje strani, tega gledé Celovca ne vem. Nevarno je neizkušenim dijakom tudi marsiktero stanovanje, kjer se ne pazi dovolj na telesno in osobito dušno blaginjo mladine. — Lahko bi navel še to in ono, toda mislim, da že to zadošča kot dokaz, da je treba paziti in paziti in zopet paziti

Podlistek.

Italijanski list o družbi sv. Mohorja.

V 22. številki „Mira“ smo poročali, da je dné 3. julija žid Morpurgo, zastopnik beneških Slovencev, v italijanski zbornici napadel družbo sv. Mohorja, češ, da širi panslavizem med italijanskimi podaniki slovenskega rodú, in da to panslavistiško propagando — horribili dictu — pospešuje avstrijska vlada! Z naše strani bi bil vsak zagovor družbe sv. Mohorja odveč, kajti Slovenci se smemo ponasati ž njo pred vsem omikanim svetom. A gotovo bode zanimalo naše čitatelje, kako sodi o njej ugledni katoliški list „L'Osservatore Cattolico“ v Milanu. Ta list je te dni objavil nastopni članek:

„Minole dni je eden izmed častivrednih poslancev italijanskega parlamenta mislil, da mora ktero reči o slovenski družbi sv. Mohorja. Lahko je proslaviti se možu z udrihanjem po prodirajočem slovanstvu, kadar si je izbral ugoden trenutek in so mu ugodne tudi vse okoliščine; da, tako lahko je to, da slava, ki se pridobi s tem udrihanjem, že meji na nizkost, da ne rabimo hujšega izraza.

Nič ne bi rekli, da častivredni poslanec (hebrejec najčistejše pasme) ni tako grdo in uradno obrekoval družbe, ki je v najvišji meri vzgojevalna in zdravega jedra; politiška pa toliko, kolikor je on kristijan. Brezuspešno bi se sklicevali na pravila družbe, ktero je potrdil, priporočil in z mno-

gimi odpustki obdaril blagega spomina papež Pij IX. s pismom z dné 18. majnika 1860. Imamo druge trdnjše dokaze. Naj preišče častivredni poslanec in naj preiščejo tudi drugi obrekovalci vse knjige družbine, in če najdejo v njih jeden sam dokaz za svoja sumničenja, jedno samo mesto, ki priporoča in širi panslavizem, potem naj jo le obsodijo: mi jim bomo ploskali in klicali: Dobro, pri bradi Abrahamovi, dobro!

Mi se pa ne menimo za vaše prazno domoljubje, o čegar lažnjivosti govore dejstva, ter kličemo iz vsega srca: Živela družba sv. Mohorja! Naj raste, cvete in rodi mnogoteran sad!

Ne dá se povedati, koliko dobrega je storila dosedaj s svojimi poljudnimi, nabožnimi, poučnimi in zabavnimi spisi. Družba ne širi političnih idej in idejalov, ampak dobro berilo na čisti katoliški podlagi, in mislimo, da je družba sv. Mohorja izmed vseh družb te vrste najbolj vrejena in relativno najbolj razširjena. Po vseh slovenskih deželah ga ni koticčka, kjer ne bi imela družba svojih udov. Dosti je, če povemo, da ima med milijonom in tristotisoči Slovencev 75.227 udov, h katerim štejemo tudi 632 udov v Ameriki in 200 v Afriki; torej je skoro 6% vsega slovenskega naroda zapisanih v družbo sv. Mohorja. Družba, ki bi bila sorazmerno tako razširjena, bi štela na Laškem okoli milijon in 800 tisoč udov.

Udje plačujejo na leto ubog goldinarček in zato dobivajo po pet knjig in koledar, ki je sam vreden goldinar.

Družba sv. Mohorja ima lepo hišo in tiskarno v Celovcu, v nemško-liberalnem mestu na Koro-

škem, torej v središču, ki je kakor nalašč pripravno za razširjenje panslavistiških idej!

Pokrovitelj družbi je nemški škof celovski; vse njene knjige so potrjene od škofijstva; in častivrednemu nasprotniku družbe se nam zdi potrebno tudi omeniti, da avstrijska državna cenzura ni zasledila nikdar najmanjše sence tega, kar jej on očita; in avstrijska cenzura je gledé natančnosti cenzuri italijanski lahko za vzgled. Toda, pustimo to!

Sklepam te vrstice ter dostavljam, da sedaj, ko se povsod probuja zdrava krščanska misel in razvija veselo krščansko življenje, zasluži družba sv. Mohorja pot kazati vsemu krščanskemu svetu, da bi vsi videli, koliko dobrega se lahko stori in hudega zabrani s krščanskim in dobro urejenim tiskom.

„Odseki za tisek“ pri katoliških shodih bi prav storili, ako bi se nanjo ozirali in ustanavljali jednake družbe, kjer so potrebne; seveda naj bodo uverjeni, da se bo potem oglašil kak drug častivreden poslanec, žid več ali manj, ne sicer več s pretvezo, da se bojujejo zoper prodirajoče Slovanstvo, temveč z drugo, bolj umerjeno krajevnim razmeram, češ, da pobija ošabni klerikalizem in sovražnika domovine!!“

Krasne besede poštenega laškega lista, katerim ni treba mnogo dostavljati! Hvaležni smo mu, da je med tujci tako krepko povzdignil svoj glas za našo družbo, da je branil njeno čast in ugled proti oholemu židu in njegovim zavratnim napadom.

„Slov.“

Slovenci! Pridno zahajajte na slovenske shode!

na to, kaj da se godi s slovenskimi dijaki. Pišem to zlasti gledé onih, ki vstopijo v prvi gimnazijski razred, ali, ki vsaj še niso stopili čez prag iz nižjih v višje razrede, sploh gledé neizkušenih, nevešćih dečkov. — Dijakom višjih razredov pa kličem: Spoštujte svoj jezik, ne dajte ga sramotiti! Ako pridete v nemško dijaško družbo, zahtevajte odločno, da se ne pojó take pesmi, kakor sem jih čul pred več leti v takih družbah v Beljaku. Kakó naj Slovenec, kako naj Avstrijec poje ali posluša z mirnim srcem pesem: „Dem Burschen heisst es: Fort mit Sturmeswehen, — Für Schwarz-roth-gold in Kampf und Tod zu gehen!“ Saj tako nekako sem večkrat čul prepevati nemške dijake. Ako vaši nemški kolegi nočejo pustiti takih pesmij, odstranite se iz njihove družbe. Poleg materinskega jezika spoštujte vero davnih dedov, ne dajte, da bi kdo zasramoval vaše versko prepričanje, zlasti pa se ga sami ne sramujte! Stariši, duhovniki, vsak, kdor more kaj storiti, kakor tudi dijaki sami delujte neumorno in neustrašeno za to, da ne bomo več dolgo klicali svojim izvenkoroškim bratom: „Umirajoči vas pozdravljajo!“

Iz Sela pri Podkrnosu. (Požar.) Dne 20. avgusta opoldne tresčila je ob hudi nevihti strela v Košice v skedenj ter ga v trenutku popolnoma užgala; kmalu je stala tudi hiša v ognju. Kdor pozna našo vas in vé, kako so hiše nakopičene ena na drugo, vse s slamo krite, in da stojé med njimi še slamnate kopice, umel bode, kakšen strah je zavladal po vasi, kajti vsakdo se je bal, da požar ypepeli celo vas. Pa naša hrabra požarna bramba bila je takoj na mestu, prišla se neustrašeno dela ter branila sosedna poslopja. Tudi žrelska požarna bramba je prihitela kmalu na pomoč ter Delinčani s svojo ročno brizgalnico. Delali so vstrajno in pogumno, in posrečilo se je hrabrim ognjegascem z božjo pomočjo, zabraniti hudo nesrečo, požarno vničenje naše prijazne vasi. Pri Košicu je zgorelo vse, samo živino so otili. Dasi ravno je bil gospod posestnik Kopper zavarovan, ima on in njegovi žlahtniki, kterim je vse, obleka in pohišno orodje zgorelo, precejšnjo škodo.

Iz Pliberske okolice. „Časi se izpreminjajo, in mi ž njimi,“ pravi star pregovor. Naš „Mir“ nam skoro v vsaki številki ožigosa in predstavlja v pravi luči naše nasprotnike Nemce, liberalce in nacionalce, ki nam hočejo vzeti in ponemčiti še ta kos zemlje, ki smo ga podedovali od svojih pradedov. Res, uprav neznosen je sedanji težavni položaj za nas, ki se še prištevamo nekđaj tako mogočnemu in daleko segajočemu slovenskemu národu. Skoro bi vzdramil naše prednike iz zelenih grobov, in ti bi se gotovo odločneje protivili temu nikoli ne dovolj nasičenemu navalu od strani Nemcev. Potomci njihovi so vse preveč popustljivi in potrpežljivi, da dopuščajo kar tebi in meni nič, da se dan za dnevom ruje zoper nas. Zadnjič so si požrešneži izbrali naš trg Pliberk in ga proglasili kot nekak nemški „Sprachinsel“, kamor so pridrevli iz raznih krajev koroške dežele možiceljni na svojih dvokolesih. Že samo ob sebi se razume, da se ne moremo in ne smemo pajdašiti z ljudmi, ki Bogu na ta način kradejo čas. Pokazalo se je zopet, kako preplavljajo ti nemški „vitezi“ našo slovensko zemljo ter izživljajo in zasramujejo mirne Slovence. Bobnali so po lepakih ljudi od vseh krajev, naj se čim najmnogobrojnejše udeležé kolesarskega sestanka v našem mestu. Res se je našlo nekaj kalinov, ki se pusté loviti na take zanjke in, žal, med njimi tudi nekoliko naših krvnih bratov. Na čelu te procesije je stal celovski podžupan, tisti doktor Metnic, kterega po navadi porivajo v enakih slučajih vedno v ospredje. Ta mož mora biti povsod prvi, kjer se gré zató, da se dá breca slovenskemu národu. Ne bodedo tu vse podrobno navajali, kar so slavni junaki tamkaj sklenili in kakó so udrihali po nas, to si vsakdo lahko že sam misli. Jedna pa je bila sodba naših, pred vsem starejših korenjaških možakov, da kaj takega ne smemo dolgo več dopuščati, ker živi vendar ne moremo v zemljo, svojega jezika pa tudi ne maramo njim na ljubo zatajiti in se kar čez noč preleviti v strastne zagovornike njihovega nepravilnega postopanja. Lepa in hvalevredna je taka moška beseda, in zatorej tudi mi pojdimó na delo in se združujmo, če ne drugače, pa vsaj, da bodedo gojili povsod slovensko prekrasno pesem in se ne sramovali pred našimi sovražniki svojega milega materinega jezika. Tako bo prav!

Iz Prevalj. (Posvečevanje cerkve in birm.) Dolgo časa smo željno pričakovali dneva, da nam posveté novo cerkev, in posebno nepotrpežljivi smo postali, ko je novi glavni oltar že več tednov stal, ne da bi opravljali na njem božje službe. A ko so začeli v soboto dne 21. avg. ob 1/4. uri popoldne pri Fari zvonovi peti, ko so grmeli „možnarji“, ko je gnetila velika množica ljudij okoli farne cerkve in na kolodvoru, smo radostno vskliknili: „Hvala Bogu, sedaj bo vendar enkrat resnica!“ Milostljivi gosp. knezoškof so se morali ustaviti že pri prvem slavoloku, kjer so jih

pričakovali č. g. župnik, domači in sosedni duhovniki, občinski zastop, na čelu mu gosp. V. Pernikar, in šolska mladež pod vodstvom g. okrajnega šolskega nadzornika g. Valentinitsch-a. Najprej so pozdravili č. g. župnik Kesnar milostl. g. knezoškofa in se mu zahvalili za prihod. Župan Pernikar izraža svoje veselje, da mu je dana prilžnost, v lastnem imenu, v imenu občinskega svéta in vsega katoliškega prebivalstva prevajalskega pozdravljati višjega pastirja. Nató podá deklica Filipina Lienhard g. knezoškofu šopek cvetic in govori gladko in točno lep pozdrav. — Milostl. gospod se zahvalijo, in potém se podajo vsi v cerkev, kjer se vrši javno izpraševanje otrok v veronauku. — Drugi dan so nas že zgodaj klicali topiči iz postelje. Že od 6. ure zjutraj se je v cerkvi in okoli nje vse kar trlo ljudstva. Posvečevanje cerkve in oltarja se je pričelo ob 8. in je trajalo do 11. ure. Milostl. g. knezoškofu je streglo 17 duhovnikov, ki so prihiteli od vseh strani, med njimi naš preč. gosp. prejšnji župnik, sedanji stolni korar dr. Ant. Müller, kteremu se ima fara Device Marije na Jezeru v prvi vrsti zahvaliti, da ima sedaj tako lepo in prostorno cerkev. Bog poplačaj prečastitemu gospodu ves njegov trud, vse kar je moral prestati s zlobnimi nasprotniki naše cerkve, mi ga bomo ohranili vedno v hvaležnem spominu! Videli smo tudi preč. g. dr. Jožefa Sömer-ja, stolnega korarja iz Celovca, in č. g. župnika Valentina Sumaha iz Šmihela. Kot zastopnik bolnega opata šentpavelskega, patrona naše fare, je prišel č. g. profesor o. Maurus Potočnik. Prvo sv. mašo na novoposvečenem oltarju je služil č. g. župnik J. Kindlman ob 11. dopoldne; potem se je pričelo birmovanje. Birmancev je bilo 957; bilo jih je toliko zbranih, da v cerkvi niti polovica ni imela prostora, čeravno je zeló prostorna. Ob 1. uri popoldne so milostl. g. knezoškof končali opravilo. Pri obedu so posebno počastili č. g. dr. Antona Müllerja, ki je kot ustanovitelj naše cerkve veliko storil za čast božjo. Ob 1/2. uri zvečer so se milostl. g. knezoškof s spremstvom zopet odpeljali v Celovec. — Cerkev je zidal gospod F. Madile; prelepi novi glavni oltar je postavil g. Avg. Valentin iz Briksen-a. (Sam oltar stane okoli 5300 goldinarjev.) Presbiterij je z lepimi slikami okrasil slikar Fantoni. — Ko že ravno toliko navedem, ne smem pozabiti delavskega društva, ki je postavilo pred cerkvijo lep slavolok z napisom:

„Dolgo smo čakali na srečen ta dan,
Da bi našo cerkev posvetili nam.“

Pri Štöckl-u je stal velikanski maj, in na njem je vihrala — groza in strah za vse, ki so jo morali videti iz vlaka — slovenska trobojnica! „Ali so tukaj tudi še „bindišarji“?“ se je menda nek nemški (boljše nemčurski!) „olikaneč“ zagrozil. O dà! gospodine, pa kakšni! mu lahko odgovorimo in bomo tudi ostali, dokler ostanemo taki fantje iz fare, kakor smo bili dosedaj. V ta namen pa prosimo v novi cerkvi posebno Device Marijo na Jezeru pomoči!

Iz Prevalj. (Zborovanje in drugo.) Vrlo naše katoliško delavsko društvo dobro napreduje, kar je seveda našim nasprotnikom trn v očéh. Najpodlejšje laži so tem ljudem priljubljeno sredstvo. Samo en dokaz bo menda zadostoval, da se prepričajo „Mir“-ovi bralci o resničnosti naše trditve. Delavec iz Guštanja je pri našem zborovanju svaril navzoče slabih, zapeljivih knjig in časopisov in v ta namen povedal sledečo priliko: „Neki človek je že dolgo časa po materinem denarju hrepeneč, sklenil, jo umoriti. Ker se trezen ni prav upal strašni načrt izvršiti, napil si je »poguma« še z žganjem. Prvi »frakelj« ni zadostoval, tudi drugi še ne, ali pri tretjem je pozabil vse — človeštvo, ljubezen, hvaležnost, Boga — in je rodno mater ubil. Ravno tako, ljubi poslušalci, je s slabimi knjigami. Pri prvem branju se človek še brani nekaj časa hudih nevarnih mislij zoper svojo mater, katoliško cerkev. Ali čim bolj mu začne ugajati to strupeno berilo, tem preje je pripravljen sovražiti svojo cerkev.“ — Ta prilika je napravila globok utis na zborovalce. A kdo se ne čudi, ko smo morali že drugi dan slišati, da vrla naša delavca, govornika Grevol-a in Kristan-a, v guštanjskih fužinah preganjajo, kakor bi se Bog vé kako pregrešila. Očitati so jima, da sta govorila na shodu zato, da bi dobivali guštanjski delavci manj plače, češ, da ne bodo več toliko žganja piti mogli. — To podlo obrekovanje se je širilo od enega delavca do drugega, in slišale so se razžaljive besede, kakor: „Tema dvema bomo koj kupili »kute«, saj gresta itak h kapucinom“ itd. — Vendar pa imamo vkljub vsemu lažnjivemu govorjenju še zmerom dovolj „korajže“! In da „korajža velja“, dokazujejo naši shodi. Slednji shod pri Štöcklu je bil sila dobro obiskan, in kaže že sedanje število (dosegli smo že prvo 100!), da naše društvo vrlo dobro napreduje. Posebno hvaležno se je izkazalo društvo, čeravno ne z denarjem, ampak vendar po svoji udanosti, č. g. Eichholzer-ju, ob času, ko je od nas slovó jemal. Č. g. Eichholzer se je pokazal našemu dru-

štvu kot pravega iskrenega prijatelja in imenitnega pospeševalca v duševnem in gmotnem oziru, takó da so zahvalne besede, ktere je govoril predsednik Rupnik, gotovo vsakemu udeležencu globoko do srca segle. Bog živi našega ljubega gospoda in dobrotnika še dolgo let!! On se je poslovil častno! Drugače se poslavljajo naši rudeči vele-možni nasprotniki. Bil je žalosten dan 10. avgusta, ko jo je moral popihati čez meje naše občine žalostno-znani adjutant našega rudečega črevljarja, Wassertheurer, in sicer ga je častno spremljeval občinski sluga, bržkone zaradi tega, da bi se njegovi slavni osebi kaj hudega ne pripetilo. Kmalu bo rudečim tukaj odklenalo. Oni se sicer branijo kolikor mogoče, ali z lažjo, kakor sem prej dokazal, ali pa s silo. Priljubljeno sredstvo v ta namen jim je, da predstavljajo ude bolniškega podpornega društva (Kranken-Unterstützungsverein) v nižje razrede, kedarkoli zvedó, da so dotičniki udje našega društva. Kakor je govoril o tem č. g. kaplan Križaj, ne bomo takega postopanja več mirno in potrpežljivo prenašali, temveč se bomo tudi ganili in obrnili do obrtnega nadzornika. Trezni možje so že itak na naši strani: da nas mlečje-zobniki ne morejo ljubiti, je po njihovi vzgoji umevno. —j.

Iz Šmarjete v Rožu. (Pogreb.) Žalosten dan je bil pri nas v nedeljo dne 8. avg., ko smo pokopali eno najboljših gospodinj in mater naše fare, komaj 44 let staro kmetico Katro Voltinjo, ženo obče-spoštovanega posestnika, načelnika podružnice sv. Cirila in Metoda in občinskega odbornika národne stranke, Lukeža Volteja. Pogreba se je udeležilo veliko število ljudij. Prišli so tudi iz apaske, glinjske in selske fare. Udeležila se je tudi naša vrla požarna bramba; po pogrebu so imeli domači č. g. župnik krasen nagovor, pri katerem ni ostalo suho nobeno okó. Omenili so, kako bitka je izguba za moža in otroke in kako žalostna je ločitev. Nazadnje so še zapeli naši dobro izurjeni šmarješki pevci krasno žalostinko, ktera je vernike tudi globoko ganila. Počivaj v miru draga mati, in večna luč naj ti sveti! —e—

Iz Vrbske okolice. (Naša ne-bodi-jetreb-a.) Gospod urednik! Ali veste, kaj je pri nas novega? Posojilnico so napravili, in sicer nemško! „Saj je ni bilo treba, ker imate v bližini dve izvrstni posojilnici v St. Jakobu, ki že blizu 25 let izvrstno deluje in mlajšo posojilnico v Klečah, ktera je bila dosedaj tudi za Vrbljane dobra. Čemu še eno, morda odgovarjate. Zato novo, ker se bojé, da se jim ne bi tiste ovčice, ki hodijo v St. Jakob ali v Klečane po denar, izneverile in da rešijo čast in slavo svoji ljubi materi Germaniji (Nemčiji).“ V odbor so voljeni sami „nemški“ Vrbljani in zraven nek g. učitelj, ki tudi kje-bodi svoj nos rad not vtakne. Načelnik je protestant in Nemec Moeslacher. Čudili smo se, ko smo brali njih posojilnična pravila, v kterih se glasi: „posojilnica za občini Vrbo in Logaves“, ker za zadnjo ni nihče dal privoljenja, da se tudi omenja. Zoper dotični odstavek v pravilih se jih je že veliko pritoževalo, med njimi odlični občinski odborniki. Mislimo pa, da so gospodje prepozno vstali. Okolica vrbska je naša, je slovenska. In dragi gospodje, povemo vam: „Po toči zvoniti je prepozno!“

Iz Beljaka. (Naš občinski zastop) tudi odobrava obstrukcijo in je sklenil, da se naj ustavi delovanje v prenešenem delokrogu, t. j. da občina noče c. kr. uradom pomagati pri razpečanju uradnih pisem itd. Svet se zategadelj še ne bo pogreznil, če so naši kolovodje — slovenski odpadniki Čebul in Klemenčič in drugi ta sklep povzročili. Jezni so namreč na dunajsko vlado, da je za Češko in Moravsko, kjer biva veliko več Slovanov-Čehov, nego Nemcev, izdala jezikovno naredbo, vsled ktere naj bi vsak v imenovanih deželah poslujoči uradnik znal oba deželna jezika — namreč, slovenskega in nemškega. Kaj neki naše gospode brigajo razmere na Češkem? Ali mislijo, da Beljak ne ostane več nemšk, ako morajo uradniki na Češkem in Moravskem znati oba deželna jezika?! Bog jim daj vsaj malo pameti! Ubogi kmet slovenski, ki mora z našim „slavnonemškim“ Beljakom občevati ter tje svoje novce nositi! —s.

— (Domoljubje Beljačanov.) Rojstni dan našega presvitlega cesarja se je tukaj slabo slavil. Zastav, ki se sicer ob vsaki priložnosti razobešajo („Sonnwendfeier, Radfahrcurso, Südmarkfest“), ta dan ni bilo videti. En sam gospodar imel je razobešeni dve deželni in na sredi cesarsko zastavo, več pa jih ni bilo najti po celem mestu. Čudno mora zadet vsakega zvestega Avstrijanca, ko vidi tako malo udanosti, tako malo hvaležnosti do presvitlega vladarja. Beljačani, kedar se zopet pobahate s svojo „udanostjo“ do cesarja in Avstrije, opomnimo vas na ta dan. Rodoljub.

Od Ziljske Bistrice. (Neurje.) Dne 13. t. m. popoldne pozno se privlečejo temni oblaki čez naše planine, ki nam nič dobrega ne obetajo. Stemni se, treska in bliska, da se vse trese. Vrh „Jezera“ se oblaki vtrgajo, ploha se vlije, voda lije kakor

z vedrov. Deroči hudournik, ki izvira v Potočnici, narašča in v malih minutah tako naraste, da predira jeze, utrga žage, vzdigne in odnese cele kupe lesovja in desk. S strašanskim šumom priropota voda na Bistrice, vlomi in vlije se v hiše, hleve vse preobrne in posuje njive in senožete. Groza je bila slišati ropot, šumenje, vpitje, jok, zvonjenje. Škoda je velikanska! —t—

Iz Borl v Ziljski dolini. (V meščeni č. g. župnika.) Dolgo smo čakali in želeli, da bi dobili svojega lastnega dušnega pastirja. Dosedaj so nas župnik iz Brda, č. g. Lakonig, oskrbovali in nam postregli, kakor in kolikor so mogli; vendar ni župnije na Koroškem, naj bi bila še toliko liberalna, da ne bi si želela lastnega duhovnika. Tako je bilo tudi pri nas. V ponedeljek dne 23. avg. izpolnile so se nam naše prirske želje, ko so bili vmeščeni na našo župnijo č. g. Ant. Sturm, ki so bili dosedaj za župnijskega oskrbnika v Kellerbergu. Velika množica z več č. g. duhovniki spremljevala je mladega župnika v župnijsko cerkev, kjer so papežev kamornik in dekan, prečast. g. Jos. Fritz iz Šmohora, predstavili Borlancem njih novega župnika. V prekrasem navdušenem govoru razpravljali so imenovani gospod o dolžnostih, ktere bodo imeli župnik do župljanov in ktere slednji prevzamejo z današnjim dnem do župnika svojega, ter obžalovali, da se župnik nekako že prej napada, nego se pozna. Hvala in slava jim za jedernate, navdušene besede! Po dovršenem slovesnem vmeščeni imeli so novi g. župnik ob asistenci dveh g. duhovnikov peto mašo z zahvalno pesmijo. Pri slavnostnem obedu, ktere ga so poleg sedem duhovnikov udeležili gg.: kamornik Fritz, deželna poslanca Einspieler in Grafenauer, župnikov brat Janez in domači ključarji, ni manjkalo napitnic. Nazdravljalo se je zlasti g. kamorniku, novemu župniku, poslancema, ostalim gostom in Borlancem, med katerimi se začena z novim župnikom nova doba življenja. Pri takó izbornem veselju se tudi ni pozabilo slavne Ciril-Metodove družbe, ter se je zá-njo nabrala precejšnja svôta 27 k r n. Veseli smo Borlanci, da imamo svojega župnika in še posebej, kakor smo slišali, toliko gorečega dušnega pastirja in vnetega rodoljuba. Zató se nam vidi prav neumestno, nedostojno in grdo, da nekdo iz Borlan v liberalnem in luteranskem celovškem „Kärntner Wochenblatt“-u, ko hvali prejšnjega g. oskrbnika Lakonig-a, ktere ga so že prej v laskavih govorih slavili kot duhovnika-kateheta, prej ko ne pa kot moža svojega, tako nekako hoče našega župnika učiti, kako naj se obnašajo, ali bolje rečeno, kako naj se liberalcem prikupljujejo, da jim kak „fakel-cuk“ ne izostane. V tem umazanem listu se jim daje neki svôt („Fingerzeig“), da naj se ne vtikajo v politiko, drugače se vsem našim liberalcem zamerijo in njih ljubezen izgubijo. Mi vsi poštene Borlanci pa jim ne dajemo nauka in svêta, ker učiti morajo oni nas in nam svetovati, kako naj delujemo. Mi obžalujemo iz srca to, kar je dopisnik v tisti liberalni list pisal. Gospoda župnika le prosimo, naj bi ne zamerili tega in dolgo pri nas ostali. Bog živi tedaj našega gospoda župnika in blagoslovi njih bodoče delovanje! — Dopisnik „Kärntner Wochenblatt“-a hoče v istem dopisu iz Borl z enim mahom dve muhi udariti, ker napada ob enem tudi našega zaslužnega, poštenega in v obče priljubljenega orglarskega mojstra g. Grafenauerja, češ, da so borlske cerkvene orgle, ktere je pred 50. leti napravil njegov oče in on pred nekim časom popravil, že spet za popravilo, dasiravno je slednje stalo skoraj toliko kakor nove orgle, in da hočejo orgle že „obstrukcijo“ delati. Pomilovanja vredne je dotični dopisnik liberalnega lista, ker ne vé, da nove orgle sedaj trikrat toliko stanejo nego pred 50. leti, da je delo tudi toliko dražje, in ker ne vé, da je človek prej v poštene gostilnici se nasitil in napil za celih 20 krajcarjev, in da sedaj že skoraj več kakor en goldinar potrebuje. Sicer pa bodeta že novi gospod župnik in g. Grafenauer preiskala, kako ta stvar stoji, ali orgle po pravici ali krivici „obstrukcijo“ delajo, in potem gotovo tudi preiskala, da se tej malo čudni „obstrukciji“ v okom pride. Torej Bog živi tudi našega orglarskega mojstra in deželnega poslanca g. Grafenauerja še mnoga in mnoga leta! *Zilán.*

Iz Ljubljane. (O mestni hranilnici.) Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani, ktero je ustanovila mestna občina ljubljanska, pričela je svoje poslovanje z dnem 1. oktobra 1889. l. ter si je nabrala dosedaj vlog že blizu pet milijonov goldinarjev, ktere obrestuje po štiri od sto na leto in pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Vloge sprejemajo in izplačujejo se vsak dan razun nedelj in praznikov. Ker je mestna hranilnica ljubljanska v slovenskih rokah in ker je mesto Ljubljana zraven hranilničnega rezervnega zaklada porok in plačnik za vse pri tej hranilnici vložene denarje ne le z vsem svojim premoženjem, ampak tudi z svojo davčno močjo, zaradi tega imajo vsi Slovenci vá-njo zaupanje. — Četudi je mestna občina ljubljanska ustanovila mestno hra-

nilnico ljubljansko, je ta hranilnica kot denarni zavod popolnoma zá-se. — Kdor tedaj vloži svoje denarje v mestno hranilnico ljubljansko, temu se ni nikoli bati, da bi kaj izgubil. — Ker imamo torej Slovenci svojo veliko hranilnico, pričakovati je od vseh rodoljubov, ki imajo obilo denarja, da vlagajo svoj denar v mestno hranilnico ljubljansko po načelu: »Svoji k svojim!« Naši politični nasprotniki, Nemci in Lah, kteri zlasti v poslednjem času radi jezikovnih naredb tako demonstrativno postopajo proti Slovincem, imajo tudi svoje hranilnice, ktere pa so Slovincem in njihovim težnjam povsem nasprotne. (N. pr. celovška, pa tudi kranjska hranilnica!) In vendar se nahaja mnogo poštenih Slovencev, ki vlagajo svoj denar še vedno v nam nasprotne hranilnice, ktere ta denar vporablja jo na kvar slovenskega življa. Ali ni nespa-metno za takega národnjaka, da poma-ga nasprotniku škodovati Slovincem? Ker je mestna hranilnica ljubljanska izključno v slovenskih rokah, posojuje njej zaupni denar v prvi vrsti le Slovincem na zemljišča in poslopja po 4½% na leto. — Obresti se plačujejo vsakega pol leta naprej in z njimi vred plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo vsako leto ravno 5% od izposojene glavnice, tako da poplača dolžnik polagoma ves dolg v teku 51 let. — Dasiravno pa ima mestna hranilnica ljubljanska že blizu pet milijonov goldinarjev vlog, vendar ne more vsem prošnjikom za posojila vstreči, ker se jih preveč oglašá. Tukaj torej tiči in preti zlasti pokrajinskim Slovincem nevarnost, da morajo poiskati denarne pomoči pri nasprotnih denarnih zavodih, ker ga pri domačih ne morejo dobiti, in na ta način postane marsikteri Slovenec odvisen od tujega denarnega zavoda, ki izkorišča potem odvisnega Slovence v svoje nevarne namene. Radi tega: »Svoji k svojim!« Slovenski rodoljubi, ki imajo večje svôte denarja na razpolaganje, ktere ga bi radi varno naložili in ki stanujejo v krajih, kjer Slovenci še nimajo osnovanih svojih posojilnic, naj vlagajo svoje prihranke v mestno hranilnico ljubljansko, ki posojuje pri njej naloženi denar le domačim in pokrajinskim Slovincem in je že marsikterega rojaka rešila iz krempļev laškega oderuha in mnogokterega ptujega denarnega zavoda.

Iz Ljubljane. (Družba sv. Cirila in Metoda.) Ženska podružnica v Kranju po blagajničarici gospej Mariji Drukar 79 gld. Č. g. Ivan Podboj, župnik v Planini, iz družbinega nabiralnika v župnišču 3 gld. 75 kr. Gdč. Ljudmila Mankoč-eva, blagajničarica ženske podružnice v Trstu, letnine 131 gld. 70 kr., Ciril-Metodovega daru 130 gld. 91 kr., drugih darov 177 gld. 39 kr., skupaj 440 gld. Slavno pevsko društvo v Celju 10 gld. kot preostanek zbirke pri Ciril-Metodovem kresu. Č. g. J. Tomažič, mestni župnik v Škofji Loki, 5 gld. Volilo č. g. Jož. Škerbinca, župnika v Vogračah, 90 gld. Po blagajniku g. Fr. Hrašovcu od izvenakad. podr. v Gradcu 19 gld. in 8 gld. iz nabiralnika pri národoljubni obitelji Frančiji Zabred. Moška podružn. v Kranju 56 gld. Moška podr. v Trstu 83 gld. 62 kr. kot dohodek veselice dne 4. julija, 87 gld. kot dohodek veselice dne 11. julija in več drugih dohodkov, skupaj 400 gld. Marihorska podružnica po g. prof. Bl. Mateku 165 gld. 80 kr. Podr. v Selcih 14 gld. 20 kr. Podr. za brdski okraj 63 gld. 30 kr. in iz nabiralnika v Slaparjevi gostilni v Lukovici 2 gld. 10 kr., skupaj 65 gld. 40 kr. po č. g. župniku F. Kaduncu v Krasnji. Č. g. I. Vrhovnik, trnovski župnik v Ljubljani, 5 gld. mesto venca na krsto pok. Janku Kersniku. Volilo pok. č. g. Jož. Hajšeka, vpok. duh. v Škalah, 92 gld. 70 kr. Slavno Slovensko bralno društvo v Litiji po g. J. Gregorčiču 100 gld. pokroviteljnine, namreč 47 gld. je čistega dohodka od „Slavčeve“ slavnosti v Litiji in 53 gld. so darovale litijske Slovenke mesto trakú na „Slavčevo“ zastavo. Spreobrnjen Tržičan 1 gld. Č. g. Val. Bernik, župnik na Holmcu, dar 3 gld., ker so se srečno zvršile cerkvene poprave. Č. g. Rade Marzidovšek, c. kr. voj. duhovnik v Mostarju, 3 gld. Šentpeterska moška podružnica v Ljubljani 78 gld. 40 kr. Na dijaškem komerzu v Ljubljani nabral g. Perč 29 gld. 42 kr. Šentjakobsko-trnovska moška podružnica v Ljubljani Ciril-Metodovega daru 22 gld., letnine 44 gld. 68 kr., dar šentjakobskih Mohorjanov 67 kr. in iz nabiralnika v trnovskem župnišču 3 gld. 39 kr., skupaj 70 gld. 74 kr. G. Jos. Vertovec v Vel. Zabljah 1 gld. 40 kr. Podr. v Šempasu 5 gld. Moška podr. v Šempasu 5 gld. Moška podr. v Prvačini po č. g. Bevku 21 gld. Premska podružnica po č. g. župniku Križaju 5 gld. Rožeška podr. na Koroškem po g. J. Paulu 21 gld. Moška podr. v Kamniku po g. blagajniku J. N. Sadnikarju 50 gld. Ženska podr. v Kamniku po g. blagajničarici F. Karolnik-ovi 38 gld. 45 kr. Podr. za Pliberk in okolico v Šmihelu 12 gld. 50 kr. — Slava večnemu Bogu, ki je dal toliko rodoljubja in požrtvovalnosti Slovincem! Bratje in sestre, naprej do zmage!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Dne 8., 9. in 10. avgusta vršil se je v Solnogradu obrtniški in delavski shod; sklicali so ga krščansko-misleči možje, ki hočejo tema stanovima zopet pomagati na noge. Sklenilo se je marsikaj lepega in koristnega ter upamo, da se bodo ti sklepi tudi dejansko izvršili po prizadevanju prihodnjega državnega zbora. — Na Češkem so razmere vedno bolj napete. Nemci so se zatekli vsi pod komando Schönererja in nad vso mero brezobzirno postopajo nasproti Čehom, ne zmenijo se več za postave, javni red teptajo z nogami, sploh obnašajo se, kakor se more obnašati le človek, kteremu so vskipele vse surove strasti. Vkljubo postavno utemeljeni prepovedi sklicali so za dan 22. t. m. nek „volkstag“ v mesto Aš, in ker tam niso smeli zborovati, šli so na Bavarsko (!),

torej čez državne meje! A od tam so jih oblastva kratkomalo pognala črez mejo nazaj. Potém pa so nemški „kulturonosci“ začeli razgrajati v Ašu, na vojake in orožnike, ki so imeli vzdrževati mir, je kar deževalo kamenja. (Prav kakor v Celju!) Tako so razprostrili na ogled svojo — kulturo! — Da bi dosegel spravo med Nemci in Čehi, je sklical grof Badeni na Dunaj za dan 26. t. m. konference (posvetovanja). Čehi so bili takoj voljni priti, a Nemci so povabilo kratkomalo odklonili, ker jim sploh ni za spravo in pravičnost, marveč le za prepir in samovlado. Oni se nočejo spraviti mirnim potom, nočejo drugim národom privoščiti pravnobnih pravic, temveč jih le tlačiti! — Badeni je doslej še vedno mislil, da si pridobi Nemce. Prazna nada! Sedaj bode moral vsekako kreniti na druga pota. Kako se razvije bodočnost, — kdo bi mogel to v sedanjem zmedenem položaju razsoditi! Vsekako trebalo bode še hudih vojsk, da pridemo do zaželenega miru.

Druge države. Francoski princ Henrik Orleanski je razžalil vso laško armado, ker je pisal, da se je strahopeto obnašala v vojski proti Meneliku. Vsled tega je princa poklical kraljev nečak, grof Turinski, na dvoboj, in dne 15. t. m. je bilo sabljanje. Princ Orleanski je bil lahko ranjen. Pred pametnim svetom pa s tem čast laške armade ni rešena. Oba sta katolika, a bore malo se zmenita za cerkvene postave. — Nemški cesar je bil v Rusiji najslavesneje vsprejet. Pozdravljanja in gostij ni manjkalo. Vendar vsi listi naglašajo, da je ta shod nemškega in ruskega cesarja velikega političnega pomena, ker se je napetost med Nemčijo in Rusijo poravnala. — Za nemškim cesarjem je odpotoval k carju predsednik francoske republike Faure. Tudi njemu na čast so priredili velikanske slavnosti. Ko je Faure odhajal iz Pariza, se je blizu kolodvora razpočila bomba. Pok je bil velik, poškodovan nihée. — Na Laškem se pojavljajo delavski nemiri. Kmetje zahtevajo, da se razdelé pašniki in neobdelan svet bogatašev. — V Curihu (Švica) se vrši mednároden shod za varstvo delavcev. — Grško-turška pogajanja še niso rodila miru. Naglost ni nikdar dobra, govoril je polž, ko je 7 let lezel čez planke in se prekopicnil. Tako mislijo najbrže tudi turški sultan in zastopniki evropskih vlad. Zató tudi še dosedaj mir med Grško in Turčijo ni sklenjen ter najbrže tudi ne bode.

Novi čar.

Na Koroškem. (Cesarjev rojstni dan.) 67. rojstni dan svitelega cesarja se je dne 18. avg. obhajal po vsej Avstriji jako slovesno. Zlasti Slovinci spominjali smo se dobrotljivega vladarja, v iskrenih molitvah proseči, da Bog ohrani, Bog obvari, nam cesarja, Avstrijo!

— (Osebne novice.) Štiridesetletnico mašništva so obhajali dne 5. avg. t. l. v Doberli vasi štirje gg. duhovniki, na čelu jim preč. g. inf. prošt Jan. Ev. Marinič. Čestitamo! — Zlato poroko sta obhajala na dan sv. Roka v prijazni cerkvi na visokem Macnu zakonska Nace in Katarina Vasner iz Rut. Mož je 82, žena 70 let stara. Dne 9. avg. sta na Blatu pri Pliberku praznovala zlato poroko zakonska Franc in Terezija Prilaznik. Še na mnoga leta! — Na Bistrici pri Pliberku je umrl posestnik P. Kraut, star 31 let.

— (Nezgode.) Dne 15. avg. je utonil blizu Libelič v Dravi, kamor se je šel z drugimi fanti kopat, 12letni K. Germ. — V Schönwegu blizu Št. Andraža v labudski dolini je pogorela Birtova kmetija z vso živino, krmo itd. Škode je do 12.000 goldinarjev. — Dne 21. avg. zvečer je pogorelo na kolodvoru v Pontebi večje poslopje. V nevarnosti je bil ves kolodvor.

* Pri občinskih volitvah za občino Bela pri Žel. Kapli je v vseh treh razredih jednoglasno prodrla slovenska stranka. Slava! — Na vrbskem jezeru je bilo do srede avgusta zglašenih vkup 5879 tujccev; največ v Porečah (2406) in Vrbi (1886). — „Südmark“-ine podružnice Šmarten ob Celovcu in Borovlje napravijo dne 8. sept. skupen izlet na „Kanonhof“ blizu Žihpolj, kjer bo velik dirindaj. S tem hočejo rogoviliti med Slovinci za namene „Südmarke“. Zató Slovinci pozor! in ne hodite jim na limance! — Pri prvem izžrebanju srečk koroške deželne hipotečne banke so se izžrebale sledeče srečke: štev. 29. (500 gld.); štev. 38., 45., 51., 66. (po 100 gld.); štev. 2. (50 gld.)

Na Kranjskem. Stolnim kanonikom je imenovan č. g. J. Erker, doslej špirtuval v bogoslovni. — Novo bralno društvo so ustanovili na Vrhniki. — Premeščen je notar J. Globočnik iz Velikih Lašč v Metliko. — Zlato mašo je obhajal preč. g. J. Hofsteter, dekan v Postojni. — Kranjski klobučarji snujejo svojo lastno zadrugo, po kateri bi se lahko rešili židovske konkurence. — Triglav-ska kapela Matere Božje se je dne 12. avgusta slovesno blagoslovila. Sèzidal jo je s pomočjo mnogoterih prijateljev več. g. župnik na Dovjem, Jakob Aljaž. K slavnosti dne 12. avgusta se je

zbralo do 200 romarjev od blizu in daleč. Duhovnikov in bogoslovcev je bilo navzočih 14. Slovesno opravilo je imel preč. g. radovljiški dekan, Jan. Novak, slavnostni govor pa preč. g. kanonik Jan. Sušnik. Vreme je bilo krasno in razgled z vrha Triglava tako veličasten kot malokdaj. Naj bi triglavska M. B. obilo blagoslova sprosila našemu narodu! — Konsumno društvo so ustanovili v Radečah. — Nov frančiškanski samostan bodejo zidali pri sloveči božji poti Brezje na Gorenjskem. Temeljni kamen slovesno položé dne 29. avgusta. — Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov na Vrhniki je dobilo svoj dom in novo zastavo. Oboje je slovesno blagoslovil dne 29. avg. preč. g. knezoškof dr. J. Missia.

Na Štajerskem. Razstava grozdja se vrši, kakor prejšnja leta, tudi letos meseca septembra na Bizeljskem. — V Olimiju je bila dne 15. avgusta nova sv. maša č. g. J. Žekarja. V tej cerkvi ni bilo sv. nove maše od tistega časa, ko so rajni nepozabni knezoškof Anton Martin Slomšek svojo sv. mašo peli. Zato je bilo veselje tem bolj veliko. — G. drž. posl. J. Žičkar ima vsako nedeljo kak volilni shod. Dne 22. avg. je zboroval v Slov. Gradcu. Shod je bil dobro obiskan. Tudi drugi poslanci pridno hodijo med svoje volilce, da jim poročajo o političnem položaju. Tako je prav! — Sv. misijon se bo obhajal v Kozjem od dne 4. do 12. septembra. Vodili ga bodo č. gg. lazaristi od Sv. Jožefa pri Celju. — V Celju je hodilo minulo leto v šolo 241 gimnazijcev slovenske narodnosti. V obeh slovensko-nemških razredih jih je bilo 100 in na nemški višji gimnaziji 141. In naši nasprotniki odrekajo vsi ti mladini pouk v materinem jeziku!

Na Primorskem. Na Goriškem pridno ustanavljajo zavarovalna društva za govejo živino. Snujejo jih na novo v Sovodnjah, Vrtojbi, Prvačini in Rihemberku. — Trgovsko-obrtno zadrugo v Gorici je namestništvo potrdilo. — G. dr. J. Vilimek, Čeh po rodu, se je kot praktični zdravnik naselil v Sežani. — Ravne pri Cirknem so pogorele. 46 ljudi je brez strehe in hrane, 60 goved brez hleva. Pogorelo je veliko krme za živino, hišna oprava, orodje, obleka, jestvine in tudi nekaj denarja. — V Pulju so spustili v morje novo vojno ladijo „Zenta“. — Nov poštni urad dobijo v Rojanu pri Trstu. — Cerkvico v čast sv. Cirila in Metoda bodo zgradili v Padriču v tržaški okolici. Cerkvico hočejo dozditi in posvetiti prihodnje leto v proslavo jubileja našega presvitlega cesarja. — V Trstu so štrajki nekako na dnevnem redu. Zadnjič so ustavili delo pekovski pomočniki in mizarji, a kmalu zopet pričeli z delom. — V Barkovljah pri Trstu so otvorili dne 29. avg. „Narodni dom“. — Dež. šolskim nadzornikom za Primorsko je imenovan dr. Svida. Lahki so ž njim zelo zadovoljni, in to pové dosti!

Po drugih deželah. V Belgiji so napravili delavci velik štrajk, a s tem jih je mnogo prišlo ob kruh. — Belgija je letos hudo trpela po neurjih, kakor še malokdaj poprej. — V zadnjem času se jako veliko poroča o nezgodah na železnicah. Dne 15. avgusta sta trčila blizu Dunaja pri Wittmansdorfu dva polna osebna vlaka s tako silo, da je bilo razbitih 5 vagonov, 7 ljudi pa ranjenih. Na progi Celle-Uelzen blizu Hamburga pa je osebni vlak skočil s tira; skoro vsi vozovi so razbiti, 7 oseb ubitih, 39 težko ranjenih. Pri Blumavi na Tirolskem pa je brzovlak skočil s tira, ktereja je poškodovala velika skala, ki se je vdrla ná-nj. Lokomotiva in 3 vagoni so razbiti, dve osebi težko, mnogo lahko ranjenih. — Od dne 29. avg. do 2. sept. vrši se v Landshtutu 44. katoliški shod nemških katolikov. — V Ruščuku v Bolgariji zletela je v zrak tovarna bratov Ivanof, v kateri so izpraznjevali stare patrone. Bilo je navzočih mnogo delavcev, od katerih je 22 takoj usmrtilo, 62 pa težko ranjenih, med katerimi jih je že 29 umrlo.

Duhovniške zadeve v krški škofiji.

Č. g. Franc Rup, župnik v Selah, je imenovan za župnika v Kazazah, č. g. V. Čeh, provizor na Djekšah za župnika na Gozdanjah. — Jesenski župnijski izpiti se vršijo dne 5., 6. in 7. okt. t. l. — Prve letošnje duhovne vaje za duhovnike so bile v kn.-šk. Marijanišču od 23. do 27. avgusta. Udeležilo se jih je 71 duhovnikov z mil. g. knezoškofofom. Vodil jih je č. o. Volbert, S. J. — Razpisani sta do 6. okt. župniji Zgor. Milstat in Gorje.

Slovinci, zahtevajte povsod ter rabite samo vžigalice in svinčnike družbe sv. Cirila in Metoda!

V Celovcu dobijo se vžigalice in svinčniki „družbe sv. Cirila in Metoda“ v trafiki gospé Izop, kosarske ulice številka 7.

Poziv zadruga „Rinka“.

Ob trojni meji štajerski, kranjski in koroški razprostirajo se divne savinjske planine s strmimi vršaci in z romantičnimi gorskimi dolinami v vsej svoji veličastnosti. Pravi biser med prirodnimi lepota pa je Logarjeva dolina, ktera ima kaj sličnega samo v takozvanem Gavarnijskem cirkusu v Pirenejah na Španskem. Da si lepota omenjene doline vsakega obiskovalca očara, tako se vendar promet tujcev tod še ni popel na ono stopinjo, kakor je pričakovati z ozirom na izredno krasoto spodnještajerske Švice. Vzrok temu je iskati v pomanjkanju dobrih cest in modernih gostilen.

Da se tem nedostatkom kolikor mogoče odpomore, se je ustanovila slovenska planinska zavetška zadruga „Rinka“, ktera namerava v Logarjevi dolini zgraditi hotel z enakim imenom, kteri naj vstreza vsem zahtevam današnjih turistov. Nedvojbeno bode sčasoma še tod nastalo gorsko letovišče.

Stavba bode imela dve veliki gostilniški sobi, verando, kuhinjo ter mnogo sob za prenočevanje. Pri hotelu je smrekov gozd, kjer se lahko napravijo razna igrališča in sprehajališča.

To podjetje je z ozirom na narodno gospodarstvo sploh in povzdigo turisticke še posebej največje važnosti in vredno, da ga vsi rodoljubi najkrepkeje podpirajo. V vzgled nam naj so Koroško, Tirolsko, Švica in Švedska, v kterih deželah se izredno mnogo (ravno od domačinov) žrtvuje za tujce, od kterih dobé taiste vsako leto lepe dohodke.

Podpisani odbor prosi torej najljubneje vse rodoljube in prijatelje krasnih planin, naj blagovolijo pristopiti kot udje k zadrugi „Rinka“. Deleži so ali opravični deleži po 10 gld. ali glavni deleži po 100 gld. Več je razvidno iz zadruginih pravil, ki se na željo vsakemu dopošljejo. Denar naj se pošilja blagajniku gosp. dr. Ivanu Dečku, odvetniku v Celju.

Odbor zadruga „Rinka“:

Dr. Juro Hrašovec,
načelnik.

Dr. Ivan Dečko,
blagajnik.

Sejmovi meseca septembra 1897.

Dne 4. v Volšbergu; 6. v Pliberku; 9. na Jezerskem; 13. v Št. Jakobu v Rožu, na Mostiču; 15. v Beljaku; 20. v Velikovecu, Št. Štefanu ob Zili; 21. v Spod. Dravberzi; 27. v Šmihelu nad Pliberkom, v Grabštanju; 29. v Rožeci.

Sejmovi.

Žel. Kapla dne 16. avg. Prignali so: 4 konje, 340 volov, 80 krav, 190 ovc. Obisk srednji.
Šmihel nad Pliberkom dne 16. avg. Prignali so: 2 bika, 4 pitane vole, 2 vprezna vola, 20 krav, 300 ovc. Obisk je bil slab, in ves sejem obnesel se je slabo.

Naznanila.

Jedna hiša

z vsemi gospodarskimi pripadki in z zemljiščem, ki obstoji iz travnikov, njiv, pašnikov, vrtov, gozdov ter meri 20 ha 53 a, t. j. okrog 33 oralov ali johov, se prostovoljno prodá pod jako ugodnimi pogoji, namreč 100 gld. na jeden oral. — Denar se ne potrebuje ves ob jednem. — Natančneje se lahko poizvé pri lastniku Francetu Modriču v Dovčji vesi (Toppelsdorf) pri Zihpoljah.

Garantirano pristni gorenjski brinovec

je dobiti v vsaki meri in vsak čas pri Antonu Jamarju, kuharju brinovca in posestniku na Bledu (Veldes) na Kranjskem. — Cena in vzorec zastoj na zahtevanje.

Lepo stanovanje proti plači 1 gld. na mesec oddá neoženjenemu krojaču ali kaki šivilji Franc Štifter p. d. Lorber v Libelčah na Koroškem.

V vsakem poštnooddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekega, mnogo let obstoječega, avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene ponudbe pod „V. u. G.“, Gradec, poste restante.

C. in k. dvorna tovarna za orglje bratov Rieger

v Krnovem (Jägerndorf) avstr. Šlezija, podružnica v Budimpešti VII., Garay-uteza št. 48 v lastni hiši.

Dobre cerkvene orglje po ceni z zelo ugodnimi pogoji. Ceniki zastoj.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse šte. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki **vodovodi**, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, kterim vode primanjkuje. (Glej podobno na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

Gostilna „Buchenwald“

ob Vetrinjskem obmestji in Št. Rupertske cesti priporoča kmetom svoje

velike in lepe hleve.

Tudi so tam po ceni jed in pijača.

Pivovarna kneza Adolfa Jožefa Schwarzenberg v Protivinu (Češko) priporoča

izvozno pivo in ležak.

Je v zalogi in toči se v restavraciji „Kokl“

„k prvemu kraju“

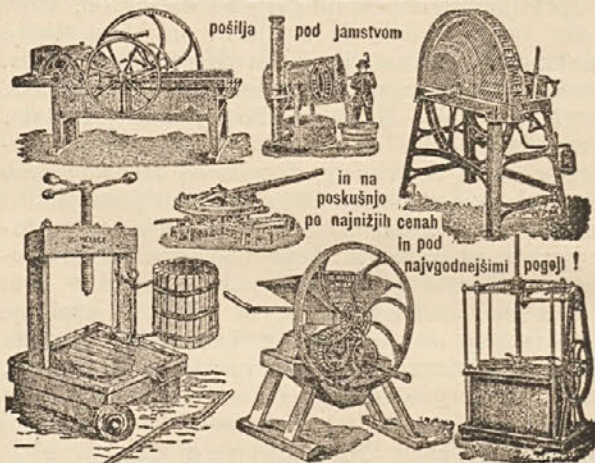
kolodvorske ulice šte. 7. v Celovcu.

Skrbi se tudi za izvrstno kuhinjo, dobra vina in točno postrežbo.

Spoštovanjem

R. Kokl.

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

Lito železo, surovo ali pleteno, in vsakovrstne stroje. Bogato ilustrovani 192 strani obsežni cenik v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj zastoj.

IG. HELLEB. DUNAJ

PRATERSTRASSE 49.

Preprodajalci se išdeja.

Važno

za čevljarje, sedlarje, jermenarje, in šivilje: najboljšje in najcenejše **šivalne stroje** vsake vrste, posamezne dele teh strojev in igle vsake vrste kakor tudi **železne blagajnice**, varne proti ognju in tatovom, prodaja podpisani in stroje tudi po ceni popravila v svoji delavnici. Tovarniške cene.

Matija Planko

v Celovcu, Burggasse št. 12.

Nedavno odlikovano na higijenski razstavi v Londonu s prvim darilom, z zlato kolajno.

Med vsemi dosedaj naznanjenimi sredstvi proti skrnini, trganju po udih, čutniški boleznim in zobeh in glavobolu se od prvih zdravniških veljakov kot najboljši pripomoček priporoča

„MIRAKULIN“

ki gotovo pomaga in je najboljšje zdravilo proti tem boleznim. Cena jedni steklenici je 1 gld., po pošti poštne prost 1 gld. 20 kr. — Dobiva se v lekarni

Löwenapotheke,

Baruch Gyula, Miskolcz št. 188 na Ogerskem.

Vaše blagorodje! Pošljite mi takoj dve steklenici Vašega izvrstnega zdravila, kterega ne morem pogrešati. Spoštovanjem Chalzel N. Budimpešta, 24. maja 1896.

Ker se mi je Vaš „Mirakulin“ dobro prišel, pošljite mi takoj dve steklenici. Spoštovanjem Fani Tuč v Geviču, 8. junija 1896.

Pošljite mi še eno steklenico „Mirakulina“, ker mi pomaga za protin v nogah. Ter. Jahoda v Pragi, 16. jun. 1896.

Pristno le z zgornjo znamko.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse šte. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki **vodovodi**, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, kterim vode primanjkuje. (Glej podobno na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

